

(1) (י"ז) (ויעין) [נייעל] נהש העמוני וגוי וואסר (להם) [אליהם] נהש וגוי (כ"א)
 (ח"י), (י"ט) רבי לוי ורבי סימון ורבנן, רבי לוי א
 (כ) אלו הקלעים והקשתים שבישראל, (כ"ב) שהן פחד עיניהם של ישראל
 (כ"ג) כמה דאת אמר נושקי רומי קשה (הה"ל ע"ה ט"ו), ורבי סימון אמר
 סנהדרין של ישראל שהן נלגל עיניהם של ישראל, כשה דאת אמר והיה
 מעיני העדה וגוי (נמזכר ט"ו כ"ד) (כ"ד) ורבנן אמרי זה ספר תורה, אמר להם:
 העמוני הביאו לו ספר תורה ואעקרה בהוכחה לא יבא עמוני (דמזכר כ"ג)
 (כ"ד) (בזאת אכרות לכם בנקוד לכם כל עין יסוף):

(מזוט מ"א י"ג)

תחלת מעלות הנבואה שילווה את האדם
 עור אלהי יעוררו ויורו לעשות טובה גדולה
 בעלת ערך, כגון הצלת קבוצת חסידים מידי
 קבוצת רשעים, או הצלת חסיד גדול, או
 הספעת טובה על אנשים רבים, וימצא מצד
 עצמו לכך התעוררות ודחיפה* לפעולה, וזה
 נקרא רוח ה', והאדם אשר ילווה מצד זה
 אומרים עליו שהוא צלחה עליו רוח ה', או
 לבשה אותו רוח ה', או נחה עליו רוח
 ה', או היה ה' עמו¹¹, וכיוצא בשמות אלו,
 וזו היא דרגת כל שופטי ישראל אשר נאמר
 בהם באופן כללי וכי הקים ה' להם שופטים
 והיה ה' עם השופט והושיעם¹², וזוהי גם
 דרגת כל משיחי ישראל החסידים, ונתבאר
 זה בפירוט במקצת השופטים וזמלכים, ותחי
 על יפתח רוח ה'¹³, ואמר בשמשון ותצלח
 עליו רוח ה'¹⁴, ונאמר ותצלח רוח אלהים על
 שאל כשמעו את הדברים¹⁵,

אלה, אה, אה

(4) דאמר
 רבי יצחק: אסור לטנות את ישראל אפילו לדבר בצנה,
 דכתיב "ויפקדם בבוק" - בתקופה לה רב אישי: כתיב
 דתאי פוק ליישא דייבוק הוא? ודילמא שמיא דתאי
 הוא, פדכתיב "ויבצאי אדני בוק"? - אלא

מקבא, "וישפע שאיל את העם ויפקדם בטלאים". אמר רבי אלקעזר: כל המונה את
 ישראל עובר בלאו, שנאמר "והנה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד". רב
 נתקנו פר יצחק אמר עיבר בשני לאון שנאמר "לא ימד ולא יספר". אמר רבי שמואל
 פר נתמני רבי יונה רבי: כתיב: "והנה מספר בני ישראל כחול הים" וכתיב "אשר
 לא ימד ולא יספר"! לא משניא: כאן - בומן שישראל עושין רצונו של מקום, כאן
 - בומן שאין עושין רצונו של מקום. רבי אמר משום אבא יוסי פו דוסתאי: לא
 משניא: כאן - בידי אדם, כאן - בידי שמים. אמר רב נהילאי פר אידי אמר שמואל:
 פינו שנתכנה אדם פנים על השיכור - מתעשר. מעיקרא כתיב "ויפקדם בבוק"
 וקבסוף כתיב "ויפקדם בטלאים". - ודילמא מדידהו? - אם פו פאי רביתא
 דמילתא?

אמר רבי

ויאמר העם אל שמואל מי האומר שאול ימלוך עלינו תנו האנשים ונמיתם, ויאמר שמואל אל העם לכו ונלכה הגלגל ונחדש שם המלוכה, וילכו כל העם הגלגל וימלכו שם את שאול לפני ה' בגלגל ויזבחו שם זבחי שלמים לפני ה' וישמח שם שאול וכל אנשי ישראל עד מאד (יב-טו)

יש להבין: א) הלשון, מי האומר שאול ימלוך עלינו, ופירש רש"י: בלשון בזיון שאול ימלוך עלינו בתמיה, מדוע אמרו בלשון הזה דוקא. ב) לאיזה ענין פנו אל שמואל, היה להם לבוא רק לפני שאול, אחרי שהוא כבר מלך ובידו להעניש, וכמו שאמרו, תנו האנשים ונמיתם" שהכוונה גם על שאול שהוא יתן.

ג) כאי, לבו, לבוא" הוי ליה למוכר. ד) מהו הכפל, לכו ונלכה" ה) למה דוקא בגלגל, ו) מהו חידוש המלוכה. ז) אם הענין להיוזק מלכות שאול, היה לו ליכר, ונחדש שם מלכותו.

ח) למה נאמר, וימליכו שם את שאול" ולא ויחדשו את מלכות שאול כדברי שמואל ונחדש שם המלוכה, ומהו הדיוק, לפני ה'. ט) מה טעם הקריבו זבחי שלמים דוקא. י) סיים: וכל אנשי ישראל" ולא אמר, וכל העם" כמו שאמר לפני זה.

והענין בזה הדנה כבר נחבאר לעיל (פ"ח) דבקשת המלך היתה שלא כהוגן שאמרו שימח, לנו" מלך ולא, עלינו" שהמטרה האמתית של מלך היא להביא את העם ליראת מלכות שמים והעם בבקשתם לא התכוונו למטרה זו אלא שלמטרה הנודנית בקטו מלך וכמבואר שם.

אמנם עתה אחרי שנפל פחד ה' על העם (פסוק ז) ובהצלחה שאול במלחמה, והאו יצלחה עליו רוח ה', נתעוררו כל העם לקבל עליהם את שאול למלך במטרה המביאה למלכות שמים, ולזה אמרו, מי האומר שאול ימלוך עלינו" היינו מלכות בשר ודם, אלא ה' שופטנו ה' מלכנו, ומלכות המלך היתה במלכות התורה. ועל כן פנו לשמואל בתור תשובה על שלא שאלו כהוגן לגמרי בהחלה.

ושמואל כשראה את התעוררות תשובתם, אמר להם, לכו" לשון זירון. והבה מדתו של שמואל שכולל את עצמו בתוך הכלל כמו שנאמר (לעיל ז, ו) ויאמרו שם חטאנו לה, ובירושלמי (תענית פ"ב ה"ז) לבש שמואל חלוקן של ישראל [ראה ביאורנו שם] לכן אמר גם, ונלכה" שכולל גם עצמו עמם, וכאילו גם הוא צריך תשובה על זה.

והטעם ב, גלגל" כתב הרד"ק: לכבוד הארון ואהל מועד שהיו שם מתחילה כשבאו לארץ, לפיכך היו מכבדים אותו המקום, אע"פ שעתה לא היה שם כי בגבו היה, וכן כתב ב, כפתור ופרח" (פ"ח), והוסיף: לפי שזה המקום היה להם יותר קרוב, שעברו הירדן ופנו לדרום ובאו דרך הערבה מיבש גלעד לערבות יריחו אשר שם הגלגל [וסיים בכפ"פ: "עם ששמואל בחסידותו היה מבקר תמיד מקומות שהיה בהם קדושה, כמו שכתוב (לעיל ז, טז) והלך מדי שנה בשנה וסובב בית אל והגלגל והמצפה וגו', וכן ראוי לסבב ולבקר אותם המקומות הקדושים אף בזמן הזה, שאין ספק שיש לעולם בהם ממון קדושתן הראשונה"].

ועוד אפשר לומר בטעם הדבר שהלכו לגלגל, להזכיר להם מה שהיה שהגיעו שם להכניעה גמורה לפני הקב"ה, כמפורט ביהושע (פרק ה) וכביאורנו שם, וכן עתה נכניעו וקבלו מלכותו ית'.

וכיון שהכירו את ענין המלכות כהוגן, וכמו שאמרו (תקוני זוהר ס, א) ובגין דשכינתא היא מלכות על בר נש אתמר ביה שום תשים עליך מלך. לכן אמר

ו, נחדש שם המלוכה", כי זהו ענין המלכות, שהמלך יהיה מרכבה למי שמים, ולפי שמתחילה לא בקשו כהוגן, לא היתה קבלת המלכות במטרה הנו ולזה יקרא חידוש שרצו כעת מלכות אמיתית [עיי' ב, תולדות יעקב וי פרשת קרח אות ד]. ומטעם זה אמר, המלוכה" סתם ולא מלכות שאול, כי החסרון היה שלא קבלו ענין מלכות שמים היטב על ידי המלך, אבל עתה נ שם המלוכה — מלכות שמים.

ואמר, וימליכו שם את שאול" כלומר שהמליכותו עתה מחדש, ולא שחיוקו מלכותו, וכנ"ל שקבלו מלכותו בדבקות עם מלכות שמים, וזהו, לפני, ויזבחו שם זבחי שלמים", כי שלמים הוא בחינת המלכות, כמו ע ב, מאורי אור", ובזוה"ק (ת"ג רנ"ו, ב) שלמים שלימו דשמא דהוי"ה וכו', שלמים אינון שלמא דכלא, שלמא דעלאי ודתתאי ואלין שלימו דסטרי נ וכו' ומלך קרבני לא חביבין קמי קב"ה כמו שלמים (שם יא, א). וכיון נ שלום עם הקב"ה לכן הקריבו שלמים.

ואחרי שכל העם נתעלו לדרגא והיחה כונתם רק לה, לכן קראם, ישראל" לשון חשיבות, ולא, כל העם".